

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Insereate
se primesc la Administrațiunea
în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nuz. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppell.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körnt).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 banf
pentru o publicare. Publicații
mai dese după tarifar și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 banf.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 11.)

GAZETA" iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 34 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 30 fr., pe trei luni 16 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30. etagiu
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dâitul acasă: Pe un an 34
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 banf. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 60. — Anul LXX.

Brașov, Vineri 16 (29) Martie

1907.

Jale și durere în Țara românească.

Jalea ce-a cuprins inimile fraților noștri din România în fața răscoalelor țărănești, cari au căzut peste ea ca o grea nenorocire, nu poate fi întrecută decât numai de durerea ce o simte fiecare Român, că țara sângerează din cauza mizeriei și a adâncii nemulțămiri a țaranului mult năpăstuit stors și nedreptățit.

Nu este pentru prima oară, că țaranii din România și-au luat refugiul la acest mijloc desperat al revoltei în contra arendașilor evrei și altor străini și pământeni arândași, funcționari și proprietari.

Dar se pare că de astădată răscoalele au întrecut în sălbătăcia lor pe toate cele de mai înainte. Nu mai încapă încoială că mișcarea este agrară. Țaranii cer pământ, cer să fie tractați omeneste și mai cu blândețe, să nu mai fie supți și schingiuiți de lacomii arândași, cari ar vrea să tragă 3 piei de peei; vreau ca pășurile lora să fie judecate cu dreptate și mai vreau alte multe, căci e lung pomelnicul suferințelor bietului țaran.

Toți recunosc că motivele principale ale răscoalelor țărănești sunt a se căuta în traiul rău al țaranului, recunosc că, toți, dar toți din pătura conducătoare a țării fără deosebire de avere rang și inteligență, au păcatele lor, pentru că nu s'au îngrijit cum trebuia, și la timp, de soartea țaranului și de îmbunătățirea ei. Marilor proprietari, boeri și nevoeri, le plăcea să petreacă parte mare a anului în străinătate, risipind paralele ce le primeau dela arendașii lor, pe când aceștia își esercitau acasă meseria de a despoia pe țărani, ca să se îmbogățească ei și mai ales stăpânii lor cari, ca evreul Fischer, arendau zeci și sute de moșii ca să poată aduna milioane din amara sudoare a săteanului. S'a întâmplat ceea-ce zice noul ministru de culte român într'o circulară adresată tuturor preoților și învățătorilor din comunele rurale: „A voit sfântul Dumnezeu să ne încerce ori să ne pedepsească pentru păcatele noastre, și ne-a dat să vedem ceea-ce

părinții noștri nu văzură în țara noastră cea blândă.“

Și țaranii încă au păcatele lor și ei greșesc și păcătuiesc, deși, desperați și amărâți în sufletul lor, se lasă a fi seduși la săvârșirea unor fapte crude, condamnabile și sângeroase. Ei cred că cu focul și cu arma se pot îndrepta relele de cari sufer, se poate îndrepta țara. Dar se înșală, căci, cum zice circulara amintită, mai curând îi pregătesc peirea „vrăjmașii țării sunt mulți și puternici și ei atât așteaptă, să ne dujmănim noi unii cu alții, pentru ca să ne stăpânească și să ne pună pe grumaz un jug mult mai greu decât acela al suferințelor noastre de astăzi; vrăjmașii cari au venit să sufle zizanie între noi, ca să nu ne putem înțelege la nevoile noastre“. Nu-i vorbă sunt mulți și cei cari atâță într'un fel sau altul pe țărani, dar lucrarea lor ar fi fără de nici un efect dacă acesta n'ar fi într'adevăr așa de nemulțămît.

În aceste momente toate gândurile din țară se unesc în una și aceeași dorință, ca să fie potolite răscoalele cât mai enrând, punându-se capăt devastărilor și vărsărilor de sânge. Se săvârșesc pe unde se plimbă flagelul răscoalei multe fapte criminale și anarchice din partea țaranilor, tot mai infuriați asupra tuturor pe cari îi cred dușmanii lor de moarte. Dar faima ce se lățește despre ele le întrece totdeauna. Se răspândesc svnurile cele mai mincinoase și îngrozitoare, sunt însă în cea mai mare parte ceea-ce sunt. Încă răul n'a ajuns a fi așa de mare ca să nu fie speranță de al putea înăbuși. Trebuie să se procedă însă cu grabă și energie la potolirea răscoalelor ca să nu ia proporțiuni și mai mari decât a luat până acum.

De aceea trebuie să dorească tot omul binevoitor României ca stăruințele bărbaților ei conducători din toate clasele și partidele, cari și-au dat mâna în fața primejdiei pentru a scăpa țara de această mare nevoe și calamitate, ca stăruințele acestor bărbați să aibă cel mai bun rezultat și cel mai deplin succes.

A fost frumos și înălțător când în fața primejdiei, de care e amenințată țara și-au dat mâna toate partidele din parlamentul român pentru salvarea ei. Fie ca după aceasta crudă și mare încercare țara să se poată bucura iarăși de liniște și să se poată ispăși păcatele din trecut, punând toți fii țării umărul pentru a îmbunătăți soartea țaranilor prin reforme bune, folositoare și înțelepte.

Revista politică.

Sâmbăta trecută ministru-președinte *Wekerle* a fost la Viena în audiență la monarhul, unde a raportat despre rezultatul de până acuma al conferențelor dintre guvernul ungar și austriac pentru pact. După Paștile gregoriane se vor continua conferențele la Viena. Guvernul unguresc amenințase, că dacă până la Paști nu se va încheia pactul, va introduce încetul cu încetul măsurile pentru înființarea vămii la granița austriacă. Și-a schimbat însă gândul și vrea să continue acum și după Paști tratările pentru pact, fiind-că Germania s'a pus în lupta aceasta pe partea Austriei și a declarat, că dacă se va înființa teritoriul vamal ungar independent, va denunța (abzice) îndată convenția veterinară și va opri exportul vitelor din Ungaria peste granița Germaniei. Față cu poziția ce-o ia Germania în această chestiune se zice că partidul independist maghiar vrea să ia poziție în dietă contra Germaniei și a triplei alianțe.

Alaltăeri se lățise la bursa din Budapesta știrea că *Wekerle* e în ajun de ași da demisiunea. Știrea s'a desmințit, dar se vede că guvernul coaliției nu e culcat tocmai pe flori și că mai ales în chestiunea pactului, îl amenință în fiecare moment pericolul unei crize.

Toate zările *nemțești* vorbesc despre răscoalele țaranilor din România. Se înțelege, că păreriile lor se deosebesc după culoarea de partid.

Cele jidanofile zic că toată mișcarea e îndreptată împotriva Jidovilor, că ura confesională este care conduce pe țaranul revoltat. Foile *nemțești* anti-semite susțin că cauza principală a turburărilor sunt chiar „Jidovii“. „*Deutsche Ztg.*“ zice că foile jidanofile se silesc a arunca vina asupra altora, așa de pildă asupra agitatorilor, cari au venit din Rusia, ear pe Jidovi îi înfățișază ca pe cei mai pacinici locuitori ai României. Și dacă au venit din Rusia agitatori, cine sunt aceștia? Sunt agenții „ligei jidovești“ socialiste. Trusturile evreiești au pricinuit răscoalele. Arândașii au ajuns a fi iar domni pe moșii, nu proprietarii români. Numita toaie citează un pasagiu din „memoriile Regelui Carol“, unde Regele istorisește ce a văzut într'o călătorie a sa din Moldova, curând după suirea sa pe tron. „În această călătorie“ — zice Regele Carol — „am început să înțeleg cum a putut să crească așa de puternic antipatia contra acestei rase străine în sânul poporațiunii moldovene“.

Zilele acestea au fost vii dezbateri în *Duma rusească*. S'a dezbătut între altele despre desființarea tribunalelor militare de câmp. Au vorbit foarte mulți deputați și după ce nu mai aveau ce să zică s'a constatat, că mai sunt încă 60 vorbitori înscrși. Așa s'a întâmplat și în *Duma* trecută cu ocaziunea dezbaterii agrare.

Un deputat al cazacilor dela Don *Petrowski* a declarat între altele în *Dumă*, că e aproape timpul când nici un cazac nu va mai ridica *nagaica* (gârbaciul). Atunci s'au ridicat reprezentantul cazacilor din Astrahan *Poljakov* și alții strigând, că nu pot suferi să se offenseze armata. *Poljakov* a voit să se urce pe tribună. Numai cu mare greu președintele *Golovin* a putut restabili ordinea.

Guvernul *Stolypin* umblă să restrângă competențele *Dumei* și temerea e mare, că iarăși poate izbucni un conflict fatal al *Dumei* cu guvernul. Mulți îi numără zilele de pe acuma.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

+ Dionisie Făgărășianu.

Discurs rostit de d-l prof. Dr. Alexandru Bogdan la înmormântarea mult regretatului profesor gimnazial din Brașov Dionisie Făgărășianu, Duminică în 24 Martie st. n. în biserică Sf. Nicolae din Scheii Brașovului.

Jalnici ascultători!

Într'una din zilele din urmă ale lui August din vara trecută pe drumul Făgărășului grăbia în trăsura prăfuită spre Brașov fostul meu profesor și colegul, vesel și bucuros de începutul unui nou an de muncă — Dionisie Făgărășian, după care în scurtul răstimp, de când sufletul lui a părăsit lumea aceasta cu margini strâmte, au curs deja atâtea lacrimi. Ca țaranul, care în primăvară iese la câmp, să-și înceapă cu puteri nouă munca, ce-o implineste an de an, așa și Făgărășian se întorcea în vara aceea să facă pentru a 23-a oară începutul lucrului în schimbarea și creșterea sufletelor încredintate lui. Înaintea porții din strada Cimitirelor, când trăsura se opri înaintea locuinții lui, se întâmplă să fiu eu cel dintâi, care îl întâmpină cu un „bun soșit“ și care acuma cu inima plină de durere, cel din urmă

imi iau rămas bun dela el, nu cu o strângere de mână, ci cu cuvinte amărâte de părerea de rău, tănuite pentru el, care nu le mai aude. Și ca totdeauna la despărțire și atunci nu m'a lăsat până nu și-a gătat vorba cu una din glumele lui cuminiți și așezate.

Atunci îmi mai spuse, că el după munca de un an la școală se odihnește în satul lui de naștere mai bine decât în ori-care alt loc de pe pământ.

În acel sat Drăguș, așezat în mijlocul țării Făgărășului s'a născut Făgărășian în 3 Oct. st. v. anul 1855. Dragostea nemărgenită pentru acest locșor de câmpie își are rădăcina puternică în tradiția familiară. Părinții, tatăl lui a fost preot în Drăguș, și moșii și-au avut pământurile în acel loc și fratele și surorile lui împreună cu nepoții au rămas acolo și nu-l părăsesc. De aceea, înainte de-a fi trimis în locuri străine, părinții îl țineau lângă ei, de-l învățară singuri întâia carte. Apoi îl găsim înscris nu departe de părinți la școalele granițarești din Vajda-Recea și Viștea inferioară și la școala populară din Sibiu. În etate de 12 ani intră în gimnaziul de stat din Sibiu, unde în timp de opt ani de zile își însușește pregătirea trebuincioasă pentru studiile academice, pe cari avea de gând să le facă.

Era de 20 de ani, când nesocotind

lipsa de mijloace bănești îndestulătoare, plecă la Viena, unde se înscrie la universitate, la facultatea de filozofie. Dar neîmplinindu-i-se speranța de-a primi din oare care parte vre-un ajutor în bani, fu silit să părăsească orașul împărătesc și întorcându-se în Ardeal intră în seminarul teologic din Sibiu, în orașul, unde și-a petrecut copilăria. După 3 ani de zile era teolog absolut. Urmă un an de încercări petrecut în Sibiu pentru ajungerea dorinții ce-o avu când termină gimnaziul. În sfârșit cu ajutorul unor bărbați, cari au avut timp să-i cunoască talentele și au știut să-i prețuiască caracterul și rîvna pentru învățătură, primi din partea Conzistorului arhidiecezan unul dintre stipendiile hotărâte pentru teologii absoluiți, cari ar fi dorit să-și continue studiile. Astfel văzându-și asigurat traiul, a plecat iarăși la Viena, unde a rămas 3 ani și jumătate (1879—1882) urmând cursurile profesorilor de matematică, fizică, filozofie și pedagogie. Aici a pus bazele activității sale didactice și științifice de mai târziu.

După ce se pregăti astfel temeinic pentru cariera dascălească, fu ales în toamna anului 1884 profesor suplent la gimnaziul nostru din loc, în 1885 provizor și acum a avut ocazie să dovedească, cât de universală i-a fost cultura câștigată la universitate. Căci fiind catedrele

de specialitatea lui ocupate, i-s'a dat să propună pe rând aproape toate studiile de gimnaziu și acest om fără prihană și-a împlinit datoria și între astfel de împrejurări vitrege cu desinteresul, de care este capabil numai un om de caracter unitar și consolidat, cum a fost Făgărășian. El însuși o spune cu o notă ușoară de plângere duioasă, pentru-că nu i s'a dat ocazie să pună în praxă cunoștințele mai vaste de specialitate, cu cuvintele acestea: „Numai limba elină nu mi s'a dat s'o propun, încolo toate“.

Aceasta l-a hotărât să ceară la timpul său catedra de religione, care, după ce își câștigă dela Conzistor calificatiunea de catehet, i se și încredință în mod definitiv cu luna Sept. 1891. Și astăzi, după ce-i cunoaștem faptele și simțămintele, nu încapă încoială, că cu schimbul de studiu ce l-a făcut, gimnaziul nostru a câștigat fără să piarză. De atunci acest bărbat de-o nespusă blândețe, care n'a avut norocul unei fericiri casnice, a fost un adevărat părinte al școlărilor săi, pe cari îi creștea cu îngrijire în frica lui Dumnezeu și în iubirea deaproape. S'a văzut aceasta când vestea zguduitoare o morții lui a făcut să tresară de durere foștii săi elevi împraștiați prin Cluj și Budapesta, dela cari ne-au sosit condolențe duioase, și când a făcut, ca

Adunare de protestare în Braşov.

Convocare.

Cetăţenii locuitori în cercurile electorale din comitatul Braşovului se convoacă la adunarea populară, ce se va ţine în Braşov *Vineri 16 (29) Martie* la oarele 2 p. m. în sala hotelului Nru 1, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării.
2. Discuţiune asupra proiectelor de lege ale guvernului, cu privire la şcolile elementare.
3. Rezoluţiune asupra acestei chestiuni.

Braşov, 9 (22) Martie 1907.

Vasile Voina m. p., Iuon Lengeru m. p., George B. Popp m. p., Andreiu Bârseanu m. p., Simeon Damian m. p., Dr. Vasilie Saftu m. p., Dr. G. Baiulescu m. p., Dr. N. Vecerdea m. p., N. Bogdanu m. p., George Ludu m. p., Toma Giurgiu m. p., Ioan Hamsea m. p., Zenovie Popovici m. p., Dimitrie Grecean m. p., Ioan Broşu m. p., Ioan N. Bidu m. p., Iosif Comanescu m. p., Ioan Aron m. p., Romul Verzea m. p., Ioan R. Butu m. p., Ioan Schiopu m. p., Ioan Hamsea m. p., G. Navrea m. p., Ioan Nan m. p., Ilie Savu m. p., Nicol. Puiu m. p., Irodion Frateş m. p., Petru Popovici m. p., V. Sfetea m. p., I. Prişcu m. p., I. Sabadeanu m. p., Nicol. Duşoiu m. p., Teofil Roşca m. p., Ioan I. Maximilian m. p., Stefan Taus m. p.

Evenimentele din România.

Turburările agrare. — Căderea guvernului Cantacuzino. — Noul guvern liberal. — Manifestul noului guvern. — Amănunte.

Turburările agrare, cari s'au ivit la începutul săptămânei trecute în judeţul Botoşani din nordul Moldovei s'au întins cu iuteala fulgerului asupra întregii României. La început se credea că mişcarea ţăranilor din Moldova, unde, precum ştim, arendaşii şi cârciumarii evrei sunt cu sutele, e îndreptată contra jidovimeii din România, deoarece moşiile şi casele acestora au căzut mai întâiu pradă furiei ţărănimii române revoltate. În cete de câte 100—500 ţărani au plecat dela moşie la moşie, dela oraşel la oraşel, nimicind şi pârjolind tot ce găsiu în drumul lor. Ca întotdeauna la astfel de ocaziuni se alăturaseră ţăranilor şi alţi indivizi fără căpătâiu, cari folosindu-se de revolta ţăranilor, îşi făceau mendrele furând şi devastând, unde numai li-se dădea ocaziune.

În modul acesta numeroase moşii din Moldova au fost prădate, iar dintre oraşele au fost devastate mai cu seamă târguşoarele Podul-Illoaiei, Burdujeni şi oraşelele Dorohoiu şi Botoşani. În vre-o două locuri armata a fost nevoită a trage focuri asupra răscolăţilor, pentru a susţinea ordinea şi siguranţa publică.

din inimile celor 400 de şcolari să se ridice deodată, ca voia unui singur om, dorinţa de a-şi arăta dragostea şi recunoştinţa faţă de adevăratul duhovnic al sufletelor lor plăpânde. Bărieşorii daţi din inimă curată de aceşti copii se vor întrebuiţa spre scopurile, pentru cari Făgărăşan a luptat mai mult în calitate de administrator al fondului pentru şcolarii bolnavi, care fond supt buna lui îngrijire s'a ridicat la suma de peste 9000 de coroane. Dar nu numai în timp de boală se îngrijia de şcolari ca un părinte, îmi aduc aminte şi se adevăreşte cu spusele altora, că în anii mai din urmă de sărăcie mai mare şcolarii săraci, cari n'aveau cărţi, intrau în odaia prietenoasă a profesorului lor, care le dădea cărţile trebuincioase din biblioteca sa ori le dădea creştari să şi le cumpere. Ba se găsiu şi guri flămânde, cari nu trebuiau să cerşească, pentru ca profesorul — tată, să le pună mâncare înainte ori să le dea bani, ca să-şi poată cumpăra o îmbucătură. Şi când da el, da ca un părinte, care nu cere îndărăpt dela fiul său, ce i-a dat, el *dăruia*.

Şi așa, cum îi erau faptele faţă de băeţi, îi erau şi învăţăturile. „Istoriile morale-religioase” din colecţiunea sa (manuscript) şi exortările ce le ţinea Dumineca (manuscript) cuprindeau pilde şi învăţăături, cari înobiltau inima şi voinţa pioşilor ascultă-

Intinzându-se tot mai mult răscola, camera română a votat o lege, prin care guvernul fii imputernicit a concentra sub arme pe toţi rezerviştii. Totodată ministrul de războiu a trimis în Moldova mai multe regimente.

Mișcarea pornită în Moldova s'a întins deodată și în celelalte părți ale României, în Oltenia și în Muntenia și indeosebi în Muntenia, unde țărănimea a început să prădeze cu și mai mare furie ca în Moldova. Mai jos publicăm unele amănunte.

Din mișcarea aceasta generală a țărănimii din România se vede însă, că ea nu e îndreptată atât în contra jidovimeii, ci e îndreptată în contra tuturor proprietarilor mari, prin urmare ea este o mișcare emnamente agrară, îndreptată în contra proprietății mari.

Ca să ne facem o închipuire despre modul împărțirii proprietății în România, reproducem în următoarele o parte a interpelațiunii făcute săptămâna trecută de d-l D. Sturdza în cameră în contra trusturilor*) arendașești.

Iată ce-a zis d-l Sturdza:

„Intinderea Regatului României este de 13.135.744 hect. Din aceste 13.135.744 hectare, două treimi sunt pământuri cultivabile și o treime sunt păduri, ape, nisipuri, râpi, stânci și locuri necultivabile. Această treime are o întindere de 4.378.531 hectare. Pământurile cultivabile cuprind o întindere de 7.826.796 hectare, la care se pot adauge 930.366 hectare vii și pruni.

„Mă voi ocupa numai cu cele 7.826.796 hectare. Dintre acestea, 3.153.645 hectare (40,20%) constituie proprietatea țărănească dela 1/2 de hectar până la 10 hectare și aparține la 920.000 familii, cari reprezintă 5.000.000 de suflete. Proprietatea dela 10 la 100 hectare posedă 862.800 hectare (11,02%); iar proprietate de peste 100 hectare în sus are o întindere cultivabilă de 3.810.351 hectare (48,69%). Din această întindere de 3.810.351 hectare, proprietate dela 100 hectare în sus, 1.516.390 hectare sunt exploatate în regie, și 2.293.961 hectare sunt arendate. Regia reprezintă 39,8% și arenzile 60,2% din 3.810.351 hectare.

»Din această întindere arendată, de 2.293.961 hectare, sunt arendate la Români 1.445.285 hectare și la străini 848.676 hectare; adică două treimi din arendași (63%) sunt Români și o treime de (37%) sunt străini, între cari jumătate Greci, Bulgari, iar jumătate evrei. Din 436.446 hectare arendate evreilor, 189.556 hectare sunt arendate celor două trusturi evreiești, din cari unul, cel mai principal, are 8,27% (1/12) din întreaga întindere a pământului arendat de proprietăți dela 100 hectare în sus și anume Mochi Fischer cu ai lui are arendate 159.000 hectare, Juster 30.000 de hectare, în total 189.000. Trustul Fischer a crescut în trei ani dela 138.423 la 159.399 hectare, adică cu 20.976 hectare. Trustul Fischer plătia în 1903 o

*) Trusturile arendașești sunt asociațiuni pentru exploatarea și câștigarea pământului în folosul câtorva oameni, organizași în scop de a se îmbogăți repede prin ruina altora.

tori. Cei cari au ascultat de el, au putut învăța multe. Deci dacă se găsește azi școlari de-ai lui cu un sistem de morală hotărâtă, rigidă, care nu iartă, este în mare parte meritul lui, iar aceasta i se poate socoti în adevăr drept merit. Și când voia să pedepsească fapta nesocotită a unui copil mai neastâmpărat, atunci sufletul lui curat nu-l îngăduia să zică vorbe de ocară, ci pedepsea cu câte-o glumă picătoare, care era unul dintre cele mai adevărate mijloace de creștere ale acestui pedagog excelent, care știa și'n timpul lecțiilor să-și cruțe ascultătorii prin câte-o glumă nevinovată, senină și totdeauna potrivită cu etatea școlariilor, care deodată întineria inimile și învioră mințile grele de învățătură, îngreunate de atențiune.

Și cumpănind cu seriozitate folosul, ce-l pot avea învățăturile creștinești pentru tinerime, Făgărășan priveghia, ca școlarii să-și împlinescă cu ori-ce ocazie datorițele creștinești faţă de biserică și faţă de capii bisericesti. După viața acestora trebuia să ne-o îndreptăm și noi pe-a noastră. Astfel dacă răposatul profesor I. Popea știa să zugrăvească în cuvinte puține și vii pe metropolitul Șaguna, Făgărășan ne făcea să-l înțelegem și să-l cunoaștem aruncând lumină asupra timpului și împrejurărilor, cari au născut și au făcut din Șaguna arhiereul mare, care e

arendă de 2.803.116 lei. În 1905 arenda Fischer se sue la 3.443.343 lei, arenda Juster la 554.999 lei, amândouă arenzile la un loc la 3.998.342 lei. Lipsesc încă 3658 lei pentru a face suma de 4.000.000 lei. Trusturile stăpânesc la Botoşani, Dorohoiu și Iași 1/6 a întinderii cultivabile a fie-cărui din aceste județe.

Răscola din ce în ce mai amenințătoare a avut de urmare retragerea guvernului conservator Cantacuzino din fruntea afacerilor țării. Regele Carol a primit dimisiunea guvernului și a însărcinat Duminecă cu formarea noului guvern pe d-l Dimitrie Sturdza, șeful partidului liberal. Noul guvern s'a constituit îndată în modul următor:

D. A. Sturdza, președintele consiliului de miniștri, ministru de externe și ad interim la războiu.

Spiru Haret, ministru cultelor și al instrucțiunii publice.

Ioan I. C. Brătianu, ministru de interne.

Emil Costinescu, ministru de finace.

Anton Carp, ministru agriculturii, comerțului, domeniilor și industriei.

Toma Stelian, ministru justiției.

Vasile G. Morfun, ministru lucrărilor publice.

Noul ministeriu s'a prezentat Marți camerei române. Prim-ministru D. Sturdza, arătând primejdia mare în care se află țara, a rugat pe toți deputații să dea guvernului sprijinul ca să restabilească liniștea și să repare relele de care suferă țara. Îndată au luat cuvântul d-nii Tache Ionescu, Ioan Lahovari și P. P. Carp asigurând guvernul că li vor da tot sprijinul în momentele grele prin care trece țara.

Noul guvern a publicat în același zi în numele Regelui și un manifest către popor, care a fost răspândit în mii de exemplare prin întreaga țară.

Iată ce pune în vedere acest manifest:

„Spre a îndestula cereri drepte și legitime, M. S. Regele a încuviințat a se lua de îndată următoarele măsuri:

Să se desființeze taxa de 5 lei a legii pentru asigurarea în contra lipsei de porumb provenită din secetă.

Să se desființeze cu totul taxa Statului pe decaltru de vin, percepându-se numai aceea pentru fondul comunal.

Pentru perceperea impositului fonciar asupra proprietății mici țărănești, venitul pământului să fie socotit întocmai ca acel al proprietăților mari.

Proprietățile Statului, precum și ale așezămintelor publice de binefacere și de cultură națională, să fie căutate în regie, sau arendate d'adrechtul la țărani.

Să se ia măsurile cele mai temeinice pentru a întări băncile populare, ca ele să poată ajuta pe țărani în arendări de moșii.

Măsurarea dreaptă a pământurilor date în invoeli și răfuirea cinstită a socotelilor agricole vor fi supra-

mândria neamului nostru, iar noi școlarii lui simțiam, ce ne cere profesorul și în tăcere ne închinam puterile aceluiași idealuri, cari au mișcat pe prelații, zugrăviți de el. — Așa îl știu ca profesor.

Peste câți-va ani ne întâlnirăm în aceleași sale ca colegi. Și trebuie să-mi aduc cu recunoștință aminte de sfaturile și bunăvoința, cu care mi le da mie, care i-am fost elev. El își continua munca de dascăl al meu, când mă îmbia de nenumărate-ori să cetesc cărți, pe cari le credea folositoare și îmi indica să-mi cumpăr altele, cari m-ar fi putut interesa. Iar dacă unul dintre colegi se îndrepta către el cu o dorință ori rugare dacă îi sta în puteri i-o împlinea fără să mai aștepte multe rugăminti. Și mergea în ajutorarea colegilor săi în împlinirea datorițelor de dascăl până acolo, de jertfa din timpul liber, ce-i rămânea, numai să nu suferă mersul regulat al învățământului. Numai fiindcă nu a pierdut nici-odată din vedere interesele mai mari, ținta îndepărtată, i-se vor ierta de toată lumea și miile nedreptăți, dacă va fi fost în stare acest om să facă și nedreptate, cari isvorau însă din întregul lui sistem de înțelegere al lumii acesteia.

Făgărășan a fost însă și un bărbat de știință. El sprijinea din toate puterile literatura noastră națională abonându-se

veghiate, pedepsindu-se cu cea mai mare asprime măsurările și răfuiele false.

Se va pregăti o lege pentru ușurarea invoelilor agricole.

Pământurile de cultură date în bani se vor plăti în bani. Invoelile de munci agricole vor arăta felul și cătimea acestor munci, iar plățile se vor răfui după prețurile obicinuitedin timpurile când munca se face. Munca agricolă cu care se îndatorează un cap de familie nu va întrece puterea acesteia. Pentru banii dați înainte pe muncă sau pentru rămășiți de munci plătite nu se va lua o dobândă mai mare de 10 la sută pe an; dobânda nu se va schimba într'o reducere a prețurilor invoelilor. Nu se va îngădui ca în invoelile agricole să se pună sarcine „pe nume”, ci sarcinile vor trebui totdeauna să fie proporționate cu numărul de pogoane date fie-cărui locuitor în invoială.

Pe moșiile arândate țărani vor plăti pământurile închiriate lor cu un spor de cel mult o treime peste valoarea acestor locuri după contractul de arândare.

Se va pregăti o lege pentru ca nici un arendaș sau tovarășie de arendași să nu poată ține în arenda mai mult de două moșii, cuprinzând împreună o întindere de 4000 hectare, fie arendarea directă sau indirectă, sub ori-ce formă ar fi, fie prin rude, slujbași, sau persoane interpușe.

Se va pregăti o lege prin care se înființează dregătorii administrative care să reguleze și să garanteze aplicarea legilor și regulamentelor privitoare la invoelile agricole.

Se va pregăti o lege pentru înființarea casei rurale, spre a înlesni țăranilor luarea în arenda și cumpărarea de proprietăți.

Iată ce ni se scrie din București cu data de ieri despre întinderea ce-au luat-o revoltele țărănești:

București, 27 Martie.

În capitală circulează fel de fel de știri alarmante, cari însă în multe privințe sunt exagerate. Ca la toate evenimentele de caracterul răscolărilor țărănești, se săvârșesc din partea țărănimii îndărăți și ațâțate de oameni fără suflet, prădări și chiar crime, pentru a căror împedecare miliția trebuie să purceadă cu toată asprimea, trăgând în carne vie. E trist lucrul acesta, dar datorința guvernului este de-a suprima cu toate mijloacele posibile răscola în interesul reputațiunii statului și a ordinii și siguranței publice.

Bucureștii nu sunt în pericol, deoarece s'au luat măsuri întinse de a respinge pe răscolații, cari ar voi să între în oraș. În toate forturile orașului miliția e conștinată, iar noaptea să luminează din forturi cu proiectoare electrice terenul din față pe

la revistele și ziarele românești, iar pentru împrospararea și aprofundarea cunoștințelor câștigate se îngrijia cumpărându-și și cetind cărțile de specialitate cele mai nouă. Și ca un adevărat crescător al sufletelor a avut un deosebit interes pentru studiile de etică, de morală. Dar el s'a îngrijit să aibă din ce învăța și alții. Astfel împreună cu colegii săi S. Moldovan și A. Bârseanu și cu iubitul său frate, Făgărășan a desfășurat o activitate didactică însemnată. A edat mai multe manuale de Geografie și de Aritmetică pentru școl. pop. și medii, a tipărit singur un manual de fizică și a păstrat în manuscris o planimetrie, pe lângă completările, ce le făcea manualelor de religie în lecțiile sale.

A tradus apoi opere de filozofie și morală și ca teolog și om de știință l-a atras și pe el ca pe atâția alții întrebarea după nexul și armonizarea legăturii între credință și știință, pe care și azi să simt îndemnați să o trateze filozofi de renume.

În revista „Școala și familia” a tratat chestiuni de pedagogie practică și teoretică, într'un articol atinse legătura dintre școală și familie, în altul chestiuni de igienă școlară și în altul disertează despre educațiunea estetică a școlariului.

În „Gazeta Transilvaniei” în numărul cari ajungeau și în mâinile țăranilor, ca fiu de gospodar și ca unul, care vară de

o întindere de mai mulți kilometri, pentru a se observa la timp o eventuală apropiere a răscolăților.

Știrea că în apropierea orașului s'ar fi dat o luptă mare cu răscolății, în care să fi căzut 400 morți și răniți, deși se menține, nu e încă confirmată. Organul oficios „Voința Națională” declară că știrea nu e „exactă”.

Din provincie au sosit următoarele știri, cari se confirmă și de către cercurile oficiale: Prefectul din *Prahova* desminte știrea, că în acest județ s'ar fi întâmplat tulburări. Până ieri dimineața a fost liniște, mălțămăț măsurilor ce s'au luat la timp de către autorități.

Situația în *Moldova* s'a îmbunătățit. Afară de mici incidente, pretutindeni domnește liniște în cele mai multe comune și orașele țării s'au înțeles cu arendașii.

Din județul *Ilfov* se anunță, că ieri s'a dat o luptă sângeroasă la *Clujeni*. A intervenit artileria. Sunt numeroși morți și răniți. Noul proiect al Bucureștilor d-l Constantin Alimănișteanu, a vizitat ieri cu automobilul mai multe comune din județ. Deși spiritele țărănilor sunt agitate, prefectul s'a convins că în general domnește liniște. În comunele Cornetu din Vale și Buda (jud. Ilfov) au fost arestați primarii și secretarii, fiindcă au pus pe picior liber pe un agitator. Colonelul Saegiu i-a succedat aresta din nou pe instigatorul refugiat.

În județele *Teleorman*, *Olt* și *Vlașca* țărani s'au dat la exese. Soldații au fost nevoiți să puște. Sunt numeroși morți și răniți. În mai multe comune din aceste județe autoritățile s'au pus în legătură cu țărani răscolăți, pentru a le asculta cererile.

S'a șovăit, că soldații s'ar fi opus în unele locuri comandașilor ofițerilor. Știrea aceasta se desminte. Soldații își fac pe deplin datoria sub ordinele comandanților.

Ministrul cultelor d-l Spiru Haret a trimis o circulară țărilor preoților și învățătorilor din România. Această circulară este iscălită și de metropolii și arhiepiscopii români. Învățătorii se provoacă a aduce la cunoștința țărănilor manifestul guvernului, iar preoții se invită a dispune tragerea clopotelor și de-a merge în mijlocul poporului îmbrăcați în odăjdiile sfinte și cu crucea în mână, spre a-l liniști.

O asemenea scrisoare a trimis și episcopul catolic *Netzhammer* preoților catolici.

Cunoscutul bărbat politic român d-l *Virgil Arion* publică sub titlul „Ordine” un articol în ziarul „Patria”, în care arată datorită guvernului în situația actuală. Iată ce zice între altele d-l V. Arion:

Guvernul, ori care ar fi el, se află dinaintea unui imperativ categoric. El trebuie să restabilească ordinea. Este dator să readucă în țară liniștea și dreptatea.

Căci nu atât în liniște, în readucerea poporului la acel automatism al supunerii la autoritate, cât mai cu seamă în dreptate, adică în supunerea autorității la lege și în ocrotirea poporului de orice exploatare și de orice iniquitate, stă ordinea.

A reduce ordinea la liniște, este a reduce guvernul la Poliție, a nu vedea decât reprimarea violentă, acolo unde ar trebui să vezi lecuirea reului și suprimarea lui în viitor.

Și de aceea nu poate cârmui decât un guvern, care are o soluțiune a problemei, care s'a pus cu o iminență atât de

vară vedea pe țaran la rounca câmpului, el împarte povești și învățături cu privire la economie acelor, pe cari îi iubia pentru că osteneală își dau să scoată din scoarța pământului pâinea de toate zilele. Dar sufletul lui nu a bătut numai între pereții școlii. El a îmbrățișat și orizonturi mai largi. În toate manifestările noastre ca societate, la sinoade, conferențe, ședințele diferitelor societăți, concerte și teatru, Făgărășan era totdeauna de față.

Și dacă a fost cine-va, care să-și fi iubit cu toată puterea părinții, frații, rudeniile și prietenii și să se fi jertfit pentru ei și să le fi dus grija în toată clipa, acela a fost Făgărășan, pe care dragostea de ai lui și de pământul, unde s'a născut îl îndemnă să iasă vară de vară din hotarul Brașovului numai ca să meargă în satul de naștere, pe care l'a iubit atât de mult. Și cine va putea să uite, cu câtă gingășie și-a legat el viața sufletească de sufletul celor doi colegi ai săi, cari ca un adevărat simbol al „prieteniei” în tab'oul posomorât al vieții brașovenilor păreau a fi aduși pe o rază de soare, să-i lumineze un colț, care să-ți mai poată da speranțe.

Dar în inima lui a oucerit tălmăuri și mai largi. Față de poporul acesta mare și mândru al Românilor cât de mândru se

tragică. Stăruind îndoișilor, al încercărilor a trecut. Trebuie măsuri rezezi și hotărâtoare.

Dar mai presus de orice, trebuie ca cei cari ne vor governa în aceste momente grele să nu uite că nu puterea partidului lor i-a adus în fruntea treburilor publice, ci estamitatea țării. De durerile țării, nu de interesele partidului, să se preocupe.

În împrejurările de azi, nu au libertatea de a fi oameni de mână a doua, ci oameni întregi. Aspri cu ei înșiși, ei cari vor trebui să fie atât de aspri cu ceilalți, să-și pue mândria în a se învinge pe sine și-egoismul lor de partid.

Adunările populare.

Era de prevăzut, că proiectul de lege al ministrului Apponyi, care are de țintă maghiarisarea învățământului în școlile noastre populare, va stârni în toate părțile locuite de Români o viață nemulțumire și că toți Românii se vor ridica ca un singur om, ca să protesteze în cadrele legii contra acestui proiect.

În săptămâna aceasta au avut loc iarăși mai multe adunări de protestare și pretutindeni se fac pregătiri de-a se convoca astfel de adunări.

Marti s'a ținut în Sibiu o adunare imponentă, la care au luat parte vre-o 4000 de Români. În această adunare au luat cuvântul d-nii Dr. L. de *Lemenyi*, Dr. N. *Comșa* și asesorul M. *Voileanu*. S'a votat apoi următoarea rezoluțiune:

Românii din cercurile electorale Sibiu, Ciznădia, Noerichiu, Cristian și Sebeș în adunarea populară ținută în Sibiu în 13/26 Martie 1907, după ce au discutat starea politică de azi a patriei noastre și în deosebi proiectele de lege ale guvernului privitoare la învățământul elementar, au luat următoarea

Notăre:

1. Protestăm contra întregului sistem politic de azi, care țintește numai către crearea unui stat unitar de rasă cu asimilarea și nimicirea tuturor popoarelor nemaghiare, protestăm contra acestor zădărnice încercări, cari periclitează, fac chiar imposibilă buna înțelegere între locuitorii patriei comune și ne împiedecă în libera noastră dezvoltare culturală și materială, la care avem drept neapreciabil ca popor, care de atâtea veacuri locuim pe acest pământ, pentru care atâtea jertfe am adus, atâtea sânge am vărsat.

2. Protestăm mai cu seamă contra proiectelor de lege ale guvernului privitoare la învățământul elementar, pentru-că și aceste proiecte nu au altă țintă, decât iară numai maghiarisarea și întru realizarea acestei idei în vece nerealisabile, face imposibilă copiilor noștri câștigarea cunoștințelor celor mai trebuincioase pentru înaintarea lor, ca astfel să poasă deveni cetățeni folositori ai statului, protestăm contra acestor proiecte ca fiind credincioși ai bisericii noastre, a căreia autonomie bisericăască și școlară este prin ele adânc vătămate, protestăm contra lor ca Români pentru-că este atacată limba noastră, pe carea preste toate o iubim și protestăm în fine ca oameni pe temeiul dreptului dumnezeesc, înăscut fie-cărui, de a se cultiva fiecare după firea sa.

simpla Făgărășan când se știa un fiu al mănăstirii țării a Făgărășului, un fiu al Oltului bătrân, cel care dă țării noastre viață. La vorbele lui pline de îndemnuri ni se aprindeau sufletele de dragostea de moșie, de neam și în deosebi de acea țărânie muncitoare cu psalmele, pentru binele căruia în alte părți oameni de frunte își jertfesc ca niște apostoli tot avutul și viața. Și de câte ori nu le bătea inima în ritm de bucurie prietenilor olteni, la auzul cuvintelor, cu cari Făgărășan le chema în minte ținuturi și obiceiuri din acea țară a Făgărășului, atât de iubită de el. Și totuși soarta care nu ascultă de dorințele oamenilor, care împarte orb, ce are de împărțit cu omul, a voit, ca el să nu-și găsiască odihna de veci în pământurile spălate de apele Oltului, ci aici între munții, cari l-au ocrotit timp de 23 de ani, de când și-a pus piciorul pe pământul Brașovului. Din ceasul morții lui însă s'a sădit în inimile noastre față de memoria profesorului nostru datoria, pe care ar fi avut-o Oltenii, cari l-au dat. Și pentru acest dar al lor școala și biserica aceasta cu corpurile lor administrative, Delegațiunile și Ecleria vor ști să fie mulțumitori, păstrând cu sfinte amintire la fie-care ocazie cu mândrie amintirea de profesorul, care le-a făcut numai cinste.

3. Mulțumim arhierilor noștri, mulțumim deputaților noștri, adevăraților reprezentanți ai poporului nostru, pentru lupta ce o poartă în contra acelor proiecte de lege, cerem dela ei și de aici înainte lupta cea mai energică, fără nici o șovăire, aplicarea tuturor mijloacelor posibile în cadrul legii pentru a zădărnici primirea și sancționarea acelor stricacioase și nedrepte proiecte, în caz de lipsă cerem chiar ca arhierii noștri toți să meargă la treptele tronului tălmăcind plânsurile poporului român, de-a pururea credincios dinastiei și patriei.

Cu înțelegere așteptăm dela conducătorii neamului nostru, dela păstorii aceluia, chemați ca să apere turma, încredințată lor, să justifice cu bărbăție neclintită încrederea de care sunt împărțâți, să grăjască ca turma să nu fie împrăștiată, ruptă și sfâșiată, căci fără de turmă ce vor fi ei, cum vor sta înaintea lui Dumnezeu?!

4. Cerem introducerea imediată a votului universal direct și secret după comune, care singur corespunde legilor divine și dreptului firesc față de datorințele pe cari cu toții egal le îndeplinim, protestăm contra amănării, protestăm contra oricărui felu de restricțiuni măestrite, cari nu ar avea alt scop, decât falsificarea voinței obștești.

5. Suntem cetățeni credincioși ai patriei noastre, aici vrem să trăim și să murim, iubim pe toate popoarele conlocuitoare, le recunoaștem tot ce cerem pentru noi, aducem toate jertfele ce ni-se cer și ce este de trebuință pentru unitatea statului acesta poliglot încă din vremea sfântului rege Ștefan, în schimb însă pretindem recunoașterea noastră loială ca popor băștinăș și libertatea, ba sprija chiar, ca să ne desvoltăm ca popor român egal îndreptățit spre binele patriei comune.

Sfârșindu-se adunarea, cei vre-o 4000 Români s'au dus în fața reședinței metropolitului I. Meșianu, și prin graiul d-lui Dr. Lemenyi i-au adus mulțumite pentru pași energici ce i-a întreprins I. P. S. Sa împreună cu episcopii Caransebeșului și ai Aradului întru apărarea școlilor noastre primejduite.

Duminecă s'a ținut în *Bachuea* (comitatul *Târnavi* mic) o frumoasă adunare, care a votat următoarea rezoluțiune:

1) Adunarea populară cere și pretinde de la guvernul țării, — ca cu privire la nemulțumirea generală, care-și are izvorul în mare parte într-o lege nedreaptă electorală și conform promisiunii prea înalte a Majestății Sale făcute în mesajul de tron, cu care s'a deschis dieta țării din anul 1906, — să așterne parlamentului țării cât mai în grabă proiectul de lege despre sufragiul universal (dreptul de vot pentru toți) egal, secret și fără restricțiune, precum și proiectul despre arondarea nouă și pentru toate popoarele dreaptă a cercurilor electorale.

2) Adunarea populară cere și pretinde libertatea de presă și în materie de delict de presă judecătorii compuse din sânul aceluia popor, care cetește și pentru care se scriu produsele presei.

3) Adunarea populară cere și pretinde executarea articolelor de lege XXXVIII și XLIV din anul 1868, cu toate dispozițiunile lor privitoare la învățământul popular și la limba maternă a învățăcăilor, eară de altă parte cere și pretinde de la ministrul de instrucțiune publică retrage-

rea proiectului referitor la raporturile de drept a școlilor și la salariile învățătorilor de la școlile comunale și confessionale.

4) Adunarea populară își exprimă admirățiunea și venerățiunea sa arhierilor ambelor confesiuni românești pentru pășirea lor energică, — o pășire deamă făcută pentru apărarea așezămintelor noastre culturale bisericăști.

5) Adunarea populară aderează întru toate și cu toată vrednicia unui popor demn de viață deputaților naționaliști români din dieta țării, aproabă purtarea lor bărbătească, cu care apără drepturile popoarelor din această țeară. Tot odată ca pe reprezentanții adevărați și demni ai poporului românesc, ai unui popor de trei milioane li roagă să apere drepturile școlilor românești și să împedecă cu toate mijloacele ridicarea la valoare de lege a proiectului de lege cunoscut.

Măne, Vineri, se ține adunarea de protestare în *Brașov*. La alt loc publicăm convocarea acestei adunări. *Datorința sfântă a Românilor din comitatul Brașovului, bărbați și femei, este să ia parte în număr cât mai mare la această adunare.*

Din celelalte părți ale patriei noastre sosesc următoarele știri îmbucurătoare:

În *Sân-Miclăușul român* s'a ținut în 26 l. c. o adunare populară română, care a protestat în contra proiectului Apponyi și a cerut să se respecte drepturile școlilor confessionale. Episcopii și partidul naționalităților au fost rugați să conchieme o mare adunare de protestare a Românilor.

Comitelele parohiale din comunele *Săcădat*, *Luncșoara* (Bihor) și *Ollaca* (Arad) au protestat contra proiectului Apponyi. Deasemenea și sinodul parohial din *Nădlac* (com. *Cianadului*). *Sinodul protopopesc al Zărandului* întrunit în 25 Martie n. în *Brad* s'a ocupat deasemenea cu proiectul Apponyi și a votat o energică rezoluțiune.

Adunări de protestare se vor ține în *Arad* luni în 1 Aprilie n., în *Alba-Iulia* Sâmbătă în 30 Martie, iar în *Nădlac* Duminecă în 31 Martie.

Protestul Slovacilor din Turoș. Senioratul evaghehic slovac din *Turoș* a protestat împotriva proiectelor de lege școlare și a decis a trimite o reprezentațiune către district și către parlament. A fost vorba să se trimeată și o deputațiune la Majestatea Sa, dar s'a decis în urmă să nu se mai trimeată.

Sârbi în contra proiectului Apponyi. Pe Duminecă în 31 Martie n. Sârbi din comitatul *Torontal* sunt convocați la o adunare populară contra proiectului Apponyi în *Becicherecul-mare*. Convocatorul adunării a fost publicat în ziarul sârbesc *Zastava* și este iscălit de numeroși fruntași sârbi.

Din Duma rusească.

În ședința de Marti a Dumei a început să se dezbate propunerea de a se desființa *curțile marțiale*, adică judecătorii ca în timp de războiu, pe care guvernul rusesc le-a instituit în unele comune rurale revoltate.

Oratorii din partidul cadetilor și cei ai stânzei rostesc cuvântări aprinse pentru desființare. Dep. *Kosmin Karavaeff* prote-

Sub fruntea ta de marmură
Icoană neînțeleasă.
Se sbate-o lume de gândiri:
Gândirea mea aleasă!

În ochii tăi frumoși de pară
Cetesc povestea dragă
A visului, ce ne-a nfrățit
Durerea 'n lumea largă.

Nu vreau, să simt, să iau puterea
Frumosului tău chip,
Că știu că strălucirea lui
E slovă pe nisip.

Dar las' să-ți înțeleg durerea,
Ce 'n sufletu-ți trăiește,
Să stau de vorbă-o vecinicie
Cu lumea, care-l crește.

Plutește-așa mereu în zare
Icoana mea divină,
Oglindă-i fă nădejdi mele
Din raza ta senină!

V. Nișeu.

În curând adie vânt de primăvară!
Acum, când toate vor reînvia și vor vieți
o viață nouă, s'a stins un suflet, care
trebuia să mai trăiască. Pustiul iernii, care
ne-a înghețat pentru todeauna pe *Dionisie*
Făgărășan, va trece și pământul va
răsufli cu suflet întinerit. Pe pajști vor
răsări florile, și 'n păduri pe dealuri vor
înmuguri arborii și își vor crește frunzele,
din cari vor doini tânguirea de moarte
după acela, pe care nu-l vor mai vedea
pe aleele pustii ale Brașovului și cu ele
părășul din poalele *Timpii* își va îm-
preuna susăutul de durere cu al celor doi
prieteni, cari acum singuri și triști își vor
bate gândurile asupra trecerii ca gândul
a vieții noastre și cu ei plângem din suflet
noi toți, cari l-au cunoscut și cari am
trebit să iubim pe cel mai blând, mai
binefăcător și mai drept om din câți și-au
purtat viața în mijlocul nostru.

Odihnească 'n pace!

Icoană.

Te văd în raza sfântă-a steli,
Cum tremuri de ușor,
Ș'aud cuvântul tău cum curge
Ca apa din izvor.

stează contra vărsării de sânge și cere să se intervină pe lângă președintele consiliului de miniștri să se telegrafeze imediat guvernatorilor generali să înceteze executarea deciziunilor Curtilor marțiale din sate, să le revizuiască pe cele cari au osândit o sumă de criminali la muncă silnică. Oratorii socialiști și reprezentanții muncitorilor condamnă de asemenea în termeni violenți guvernul.

Oratorii Sulguin, Krusewan, Purischevici, ai dreptei, arată necesitatea măsurilor excepționale impuse de resoale.

Deputatul Malakoff, avocat la Moscova și membru al partidului cadeților, zice că statul nu trebuie să înființeze tribunale revoluționare. Curtea marțială de la sate este o instituție fără precedent. Oratorul este sigur că ministrul Stolypin, care vrea să înființeze un stat constituțional, nu se va opune la desființarea tribunalelor acestora, care condamnă pe oameni la moarte ca pe dobitoace și care nu are nimic comun cu justiția. Deputații polonezi, musulmani și octombriști se unesc la moțiunea cadeților pentru desființarea Curtilor marțiale. Deputatul Bardisek descrie ororurile, la cări sunt supuși ofițerii din armată când sunt siliți să devină călăi. Preotul Tikvinski atacă guvernul și adresându-se la doi episcopi, cari sunt membri ai Dumei, îi imploră să condamnă pedeapsa cu moarte. În mijlocul unui tunet de aplauze episcopul Evloghie condamnă orice asasinat, se exprimă contra pedepsei cu moarte, dar roagă Duma să condamnă actele de teroare.

La oarele 6 ședința se ridică. Mai rămân încă 52 oratori înscriși să vorbească în ședințele viitoare.

Alegerea din Lugos.

(Telegr. part. a „Gaz. Trans.“)

Lugos. 28 Martie n. — Protopopul Dr. G. Popovici a fost reales deputat cu 159 voturi majoritate.

Lugos. 28 Martie. Alegerea s'a încheiat deabea după miezul nopții. Alegătorii au votat la 3 comisuni în cea mai perfectă ordine. Era emoționant și totodată impuitor să privești la sutele de alegători români cu ce sfîntenie mergeau la urnă și-și dădeau votul pentru candidatul Dr. Popovici. Din 4011 alegători, introduși în lista electorală, au votat 3389.

1774 voturi a intrunit candidatul naționalist Dr. George Popovici, protopopul Lugosului, iar 1615 contra-candidatul Makkay. Dr. Popovici a fost declarat ales. Insufletirea alegătorilor și a Românilor lugojeni după publicarea rezultatului, nu se poate descrie. Afară de deputatul Dr. Brediceanu au mai asistat la actul alegerii deputații Dr. Stefan Pop, Novac și I. Suciuc.

Rezultatul alegerii din Lugos dovedește, că alegătorii români din acest cerc au procedat cu toții energic și solidar, așa că candidatul kussuthist cu toate silințele ce și le-a dat și cu tot ajutorul, ce l'a primit din partea guvernului și a organelor sale, a fost învins.

ȘTIRILE ZILEI.

— 15 Martie v.

Adunarea generală extra-ordinară a reuniunii femeilor române din Brașov. Se convoacă de nou adunarea generală extra-ordinară a reuniunii femeilor române din Brașov pe ziua de 22 Martie (4 Aprilie) l. c. tot la 3 oare și tot în sala cea mare a gimnaziului român. Obiectul de pertractat este: Chestia zidirii unui internat de fete. Adunarea s'a convocat de nou, pentru-că în 16/29 Martie a. c. ședința adunării nu s'a putut ține din lipsa numărului suficient de membre. Cu astă ocaziune facem atenție pe doamnele membre, că la termenul susindicat adunarea — în sensul statutelor — se va ține fără considerare la cele prezente. Ar fi de dorit ca să ne prezentăm în număr cât se poate de mare. Afacerea de rezolvat este destul de însemnată. Elena Sabadeanu, presidentă.

Mulțămă publică. Aducem vii mulțămă d-lui Solomon Făgărășianu, fratele mult regretatului nostru profesor Dionisie Făgărășianu, care a dăruit biblioteca bogată și frumoasă a răposatului său frate, școalei noastre medii. Fapta nobilă pe sine se laudă. Brașov în 15 Martie v. 1907. Direcțiunea școalelor medii gr. or. române.

Din Zelau, comitatul Sălajului ni-se scrie: Aici a murit în 9 l. c. Teodor Ni-chita executor trib. reg. din Zelau în etate de 62 ani. Adormitul a fost model de om punctual, onest și conștient în afacerile oficiale. De la organizarea judecătoreștilor până la moartea sa tot în oficiu, n'a fost moribund, năcuz familiar sau petrecere cât de sgomotoasă, cari să-l fi împiedecat pe dânsul în împlinirea datoriștelor sale sau să fi întârziat măcar pe o oară prezentarea raporturilor sale și a banilor încasați de dânsul. Cătră finea vieții sale ne-putând umbra de slab își făcea emisiunile chiar și în oraș în căruță. Fi-rește în timpurile, în care trăim, agendele sale oficiale ca ale unui ofițier român au fost supuse celei mai severe controle, dar în decursul serviciului său lung nici măcar excepțiune nu s'a putut face contra lor. Inmormântarea s'a făcut de la casa defunctului în Zelau prin protopopul gr. cat. al M. Ss. Georgiului, Vasiliu Popu, asistat de doi preoți. La prohod au asistat afară de jalinici săi consăngeni, preteni și cunoscuți, comitele suprem, vice-comitele și ofițierii comitatensii în corpore, precum și președintele tribunalului cu numeroși juzi și ofițierii de la tribunalul regesc din loc, advocați și mulțime de popor. Onea-re dată unui ofițier simplu dar bun și conștient, cum a fost defunctul, din partea reprezentanților autorităților supreme din loc a făcut foarte bună impresiune asupra publicului mare și mai ales asupra noastră a Românilor, nerăspăliți în zilele noastre în multe locuri nici măcar de acte de curtuasiă. — (g).

Un învățat slovac insultat. Pe unul din trenurile ce duceau la Pojun s'a petrecut o scenă scandalosă, la care au jucat un rol de frunte mai mulți deputați detași din partidul popular. Dr. Milan Stefanik, membru al institutului astronomic în Paris-Mendon, care s'a întors în Ungaria dintr-o călătorie științifică ce a fost întreprinsă în Asia, a plecat în 19 l. c. în societatea unui profesor la Pojun. Ei ședeau în cupele de cl. I și conversau slovaceste. De-odată apărui în cupele lui deputatul Szmrecsányi și îi întrebă dacă sunt Cehi. Ei răspunseră, că sunt Slovaci, apoi au vorbit mai departe slovaceste. În urmă veniră alți trei deputați unguri și începură să injure asupra deputaților naționaliști slovaci. Atunci Stefanik a dat ase cunoaște că știe ungereste, apoi a vorbit mai departe slovaceste cu soțul său, dar deputații Kovacs Szmrecsányi începură a-i amenința, că-i vor impușca dacă vor continua a vorbi slovaceste. Atunci s'a oprit trenul la Pojun și așa au scăpat Slovaci amenințați.

Maghiarii din Nyiregyháza și cu ei împreună toate toile ungeresti sunt infuriate din cauza următoarei întâmplări: Joia trecută a sosit la Nyiregyháza generalul Eduard Mörk, comandantul de corp din Cașovia. Cu această ocazie ofițerii din garnizoană au ținut să i-se prezinte comandantului de corp, care i-a primit în sala cea mare a hotelului „La Coroană”. Intre ofițeri erau și acei de la regimentul 5 de husari ai honvezimei. Aceștia au ajuns la rând după husarii din armata comună. Cel dintâiu dintre honvezi s'a prezentat majorul Joni. Generalul a zis: Sunt veseli de cunoștință! După Joni veni căpitanul Victor Görgey. Generalul nu zise nimic și trecu mai departe. Dar vorba ungerescă pe care ofițerii de la honvezi o întrebuințau demonstrativ față cu comandantul, care nu o înțelegea, îl făcu pe acesta să-și piardă în fine răbdarea. Fără a mai aștepta să i-se prezinte și ceilalți ofițeri de la honvezi, el le dete drumul, zicându-le pe nemțește: Nu mă interesează ce vorbesc domnii. Limba aceasta nu o cunosc. »Abtretien!» Ofițerii unguri au rămas cu gura căscată. Se vorbește acum că în chestia acestui incident se va face o interpelație în cameră.

Necrolog. Superiorii și clericii semin-teologic gr. cat. de Gherla, anunță moartea clericului de cursul al II-lea Stefan China, întâmplată în 21 Martie dimineața, după suferințe îndelungate, provăzute cu sfintele Taine. Inmormântarea rămășițelor pământești ale regretatului tânăr s'a făcut în 23 Martie. la 10 oare a. m.

Falsificatori de vinuri. Un negustor bavarez de vinuri numit Keren, a fost condamnat zilele trecute de tribunalul criminal din Frauenthal la 2 luni închisoare și la o amendă de 12.000 fr. pentru falsificare de vinuri. În timpul procesului s'a dovedit că, într'un an, Keren fabricase prin proceduri chimice, 250 kgr. vin, fără nici un bob de strugure. Doctorul Rösicke a făcut câteva destăinuiri uimitoare cu privire la amestecurile de otravă, care sunt vândute sub numele de »vin de Rhin» sau »de Mosel». Doctorul a dovedit că un fa-

briant de produse chimice, al cărui nume îl și citează, a furnizat la 267 negustori de vinuri preparatiuni chimice în scopul de a-și falsifica vinurile. În fiecare an, în Germania, cam 100 negustori de vinuri sunt condamnați pentru falsificare. În 1905 inspectorii imperiului au nimicit 315 000 kg. vin, fiind absolut dăunător consumatorilor. La un negustor un inspector a găsit 10 la sută vin curat și 90 la sută amestecuri chimice. La un altul s'a descoperit că el întrebuințase în 7 ani, 300 tone glicerină, 120 tone acid tartric, 16 tone de potasă și 11 tone acid citric.

Dare de samă și mulțămă publică. La suportarea șeselor pentru decorarea scenei din Șoimuș a contribuit prin plătimea prețului broșurei următorii domni: Simeon Pelelea, perceptor penz. O. Radna, Ioan Hațiegan, protopop Kolozs, Iosif Bacila, sub-locotenent Mehadia, Dr. Ioan Meșian Zărnești. Ioan Simu, preot în Abrud, Artemiu Balaș în H. Baița. Dr. Ioan Garoiu în Zărnești, Constantin Ioanovicu Zărnești, Nicolau Garoiu, avocat Zărnești. Pop Petru, jude Brașov. Iosif Botta în Dumbrava Vasiliu Mica Szamos-Udvarhely Ioan Sărbu Kerpenis, Ir. Cosma Aurel, avocat. Dr. Zepeniag, avocat Versetz. Dr. N. Petra, adv. Săliște. Emanuil Barbu Resieca câte 1 cor. Restanțierii sunt rugați a grăbi cu plătimea prețului broșurilor primite ca să putem încheia socotelile. Cu deosebită stimă Ioan Baciu.

Avis. În cancelaria subscrierului află imediat aplicare un tînar deplin versat în afacerile notariale pe lângă un salariu fix de 50 coroane, vipt și curțiar, — afară de vestminte de pat — precum și o terțialitate din venitele îndreptării catastrului, ce se va pune în lucrare cu 1 Aprilie. Traian Radu, not. cercual în Feneș, p. u. Zalatna.

Sămăntă de sfeclă impregnată. Secțiunea de specialitate pentru lucrările de câmp și plante a Reuniunii agricole ungare în Budapesta a ținut sub presiunea d-lui profesor Koloman Kerpely o ședință, în care d-l profesor Emeric Rázsó a ținut o prelegere despre impregnarea semințelor de sfeclă și importanța lor. Examinând cu deamăruntul decursul ședinței, adăgă și firma Mauthner o observare, că toată discusia ar fi fost o invidie din cauză de concurență. Au asistat la ședință și neguțătorii de semințe, cari nu au de vânzare sămăntă impregnată. Prelegerea a fost ca să producă impresia că ar fi ținută în interesul agronomilor. O intențiune bună dar de prisos. Sămăntă de sfeclă impregnată care e pusă în vânzare de firma Edmund Mauthner c. și r. liferant de semințe al curții e cu mult mai bună decât cea neimpregnată. Succesele ce au dobândit semințele mele impregnate în decurs de 11 ani, nu se pot micșora cu prelegeri științifice, deoarece la mii de economi ce au cumpărat s'a dovedit ca escelentă.

Struguri buni și frumoși numai atunci se pot obține dacă la cumpărarea vițelor se va procedea cu mare băgare de samă. Atunci cultivătorul liniștit poate aștepta culesul când va cumpăra vițele dela plantațiunile Milenium în Nagyös comitatul Torontal, unde se capătă exclusiv numai vițe de clasa primă atât indigene cât și americane, cu preț ieftin. Cataloge în limba română se trimit gratis și franco.

Ori ce efect își are reacțiunea sa. Aceasta este un fapt cunoscut. Folosind pentru copii eara untura de pește alui Zoltan, are efectul asupra constituției copilului, că rămâne sănătos. Acest product foarte nutritiv se capătă în sticle cu 2 coroane în farmacia sau la producătorul Bela Zoltán farmacist, Budapesta V. Szabad-ságtér.

Reuniunea

învățătorilor români gr. cat. din Archidieceză.

De lângă Mureș, Martie 1907.

Terminând biroul central cu înșirarea agendelor sale din anul expirat, începe în raportul său sub II. să înșire agendele „Comitetului central”.

Comitetul central și-a ținut ședința sa în 22 Oct. 1906, la care afară de membrii biroului central a participat d-l Iuliu Bardossy inspector r. școlar comitatens în retragere, membru onorar al reuniunii și 26 membrii externi.

1) În ședința aceasta s'a desbătut proiectul de raport general despre activitatea reuniunii noastre în anul expirat, prezentat de secretarul d-l Petru Ungurean și în legătură cu aceasta s'a decis,

ca față cu despărțămintele, cari nu prezentă procesele verbale, să se porceadă cu cea mai mare rigoare, că în adunările despărțămintelor să se cetească numele membrilor fundatori cu scop de a câștiga și alți membrii noi, ca să se facă un apel cătră toate băncile și institutele de credit și economii românești din patrie, pentru a se înscrie de membrii fundatori și în fine s'a decis, ca să se publice procesul verbal al adunării generale din anul 1905.

Frumoase și salutare decisiuni sunt aceste, dar este întrebarea, că și pân' acum, în restimp de 6 luni, executatu-le-a biroul central, sau ba?

Anume nu știm, ce procedură riguroasă a aplicat în contra despărțămintelor neglijente în așternerea protocoalelor adunărilor despărțămintelor? Adresatu-s'a pentru sanarea acestui rău cătră oficiile protopopești? și dacă da, ce succes au avut recercările sale în asta privință?

Pentru ca să poată satisface adunările despărțămintale deciziei comitetului central, ca să se cetească numele membrilor fundatori în fie-care adunare, președinții despărțămintelor au lipsă de consemnarea membrilor acestora, — este întrebare, cumcă biroul central comunicat-a consemnarea aceasta cu ei? Acum primăvara să țin pe teritoriul archidiecezei adunările generale; ce ocaziune binevenită ar fi, când s'ar putea ceta numele și starea membrilor fundatori — prin care procedură s'ar augmenta în mare măsură numărul membrilor fundatori, înscriindu-se — precum vedem în despărțământul Roșiei, afară de parochi și mai mulți învățători de membrii fundatori, solvind taxa de 40 cor. odată pentru totdeauna, — ba s'ar afla și alți mecenazi și binefăcători.

Nu știm, cumcă apelul cătră bănci expedat-s'a la timpul său acomodat adecă cu începutul anului curent și cumcă dela care bancă câte a pericipat reuniunea noastră?

În anul 1905 nu s'a fost publicat procesul verbal al adunării generale: — motivele acestei întrelăsări nu le cunoaștem; — atunci erau doi secretari în funcțiune, acei membrii, cari au participat la adunare, vor ști, că cine a fost încredințat cu conducerea protocolului, — oare pentru-ce nu satisface ordinului comitetului central?

Mureșanul.

Alegerea de învățator din centrul Branului.

(Fine.)

Scopul meu este ca să fac publicului mare o iocană fidelă despre demersul acestei alegeri. Ce a fost cauza de inv. E. R. a rămas în minoritate? La aceasta răspund eu sincer, lată cum. I. B. pentru ca de astădată să triumfeze și-a căutat o persoană cu ajutorul căreia spera să-și facă partidă, în schimb i-a făcut promisia, că-i ia fata. Asta tot Branul o știe. Această persoană a corțeșt în dreapta și în stânga, exprimându-se în mai multe locuri, că B. jertfește parale din greu, chiar și salariul de pe 2 ani și are să reușească. În calitate de corțeșt și a îmbiat pe un alegător cu 40 cor. zicându-i să voteze cu B., dar care sumă a cel alegător deși simplu, dar onest — a respins-o cu dispreț, spunându-i franc, că dânsul nu pentru bani votează, ci din propria-i convini-gere. Bravo țaran!!! Aceasta alegătoru-die chestie o sustine totdeauna și după cum s'a exprimat, chiar și înaintea forurilor civile o va întări cu jurământ.

Tot persoanei cu tocmăala are să-i mulțămiască câștigarea votului pr. I. Oucioiu din Fădăteu, al primarului G. Puchianu din Moieciul sup. Ioan Chirciu din Șirne și inv. I. Enescu din Peștera, cari în anul trecut votaseră pentru E. R. Declare aceștia solemn înaintea lui D-zeu, că nu pentru bani au votat, ci din simpatie, ce o au față de B. și atunci sunt satisfăcuti!

Preotul Is. Enescu, cel care în anul trecut făcuse protest contra alegerii, a arătat acum în mod vădit motivele, cari l'au îndemnat a fi contra lui E. R. Motivele sunt banii. Și dânsul de astă-dată numai pentru bani a votat și de sigur,

dacă i s'ar fi denegat suma cerută — s'ar fi abținut dela alegere și ar fi anunțat protest. Și în cazul acesta am martore și contra martori. Mai sunt unii alegători, cari înainte de alegere cerură bani dela E. R. și deoarece-ace acesta le-a denegat, au trecut în partida contrară, de unde — așa cred — au primit oeva, pentru-că altcum nu-mi pot explica această trecere fără motiv.

Concluzul congresual din a. 1878 Nr. prot. 119 anunță ca întregire și aplicare la § 7 pot. 2 al stat. organic:

Ori-ce alegere de funcționar bisericesc, școlar sau episcopesc, la care alesul s'a folosit direct sau indirect de mijloace nemorale spre seducerea și compunerea alegătorilor, este de a să anula din oficiu resp. de a i-se denega aprobarea. Concurenții culpabili pentru astfel de abuzuri, pentru prima dată vor fi eschiși dela candidație la acel post, iar în cazul repetiții abuzului vor fi eschiși pentru totdeauna dela candidație la ori-ce post eclesiastic.

Tot astfel regulamentul parochial votat în congresul național-bisericesc din a. 1878 dispune sub § 18: Este strict oprit concurenților a influența în persoană sau prin alții cu ori-ce mijloace coruptoare asupra alegătorilor etc.

Destul de evident dispun acești § și cu toate acestea tot au obvenit atari abuzuri.

Oare nu-s de ajuns aceste abuzuri, ca conform §-lor citați, respectivul să fie eschis din candidație, iar alegerea să fie nimicită? Mai amintesc și aceea, că în toamna anului 1905 a depus la p. G. Enescu din Moieciul inf. vr'o 600 cor. ca să-i câștige partidă, care sumă însă i s'a returat. Iată deci 2 cazuri de corupție repetită, prin urmare dacă cu severitate s'ar aplica § 7, d-nul B. ar trebui eschis din candidație la ori-ce post de inv.

Sunt sigur, că mulți dintre Brăneni îmi cunosc pseudonimul meu, dar declar solemn că ori și când am curajul a delătura această mască și a pași pe față. Sunt sigur, că cei interesați îmi vor cere satisfacție pentru aceste șire înaintea organelor civile. Declar și aceea, că bucuros le stau la dispoziție și chiar dacă m'ar câștiga (ceea-ce e imposibil, deoarece-ace doveză am destule), cu deplină satisfacție și mulțumire îmi iau osândă, ca un Crist chiar, pentru susținerea dreptății.

Tot aceste aserțiuni s'au descoperit și înaltului ministru de culte și instrucție publică în cele 2 proteste înaintate: Sub Nr. 90,341 aceste proteste sunt în cercetare.

Erori de formă sunt mai multe. Cazul din Peștera însuși Ven. Con. — după cât am înțeles — l'a declarat de incorect, deoarece-ce în reprezentanța școlară au fost aleși 3 mireni, iar preotul n'a fost băgat în samă. Deasemenea mai mulți alegători n'au primit și subscris listă de convocare în termen legal după cum dispune stat. org. Urmarea va fi, că în această cauză va interveni prin organele Sale și d-l ministru și atunci cu o celeritate vertiginosă să va apropia ultima oară de existență a acestei școale, din care au eșit atâți bărbați luminați.

Atât am voit deocamdată a da în vileag despre alegerea de învăț. Cei chemați să răspundă pe ori-ce cale, eu bucuros le stau la dispoziție.

Treilem.

Higiene — în școalele populare.

Motto: Omenirea să rescumpără prin igienă de boale și de moarte prematură.

Dr. Crănicean.

Omul e regele pământului. Istoria ne spune, că după ce Dumnezeu a creat toate vietățile câte le vedem noi pe pământ a zis: „Acuma să fac și pe om după chipul și asemănarea mea pentru-ca să stăpânească toate vietățile de pe pământ“. Aceste cuvinte întăresc pe deplin afirmațiunea noastră de mai înainte. Omul este ființa cea mai desăvârșită de pe fața pământului, care prin însușirile și calitățile sale spirituale se apropie de ființa Divinității. Omul — zice Humboldt — trebuie să urmărească mai înainte de toate desvoltarea cea mai desăvârșită și mai armonioasă a tuturor facultăților sale, ca să se ridice la expresia cea mai bogată și mai puternică a ființei sale întregi. Pornind dela aceste premise îmi iau voie a vorbi în acest articol despre însemnătatea studiului Higieniei în general și necesita-

tea învățării acelu studiu în școalele populare.

Încă din cele mai vechi începuturi studiul și importanța igieniei a preocupat mințile bărbaților erudiți de știință. Cuvântul „higiene“ provine dela „Higea (Higieia) zeita sănătății la Greci și la Romani, înfățișând o fecioară în care erau intrupate sănătatea, junețea și frumsețea. Higiena este știința care ne învață a ne păstra sănătatea, a preveni boalele, a câștiga puteri nouă spre lucrare, cu un cuvânt ne arată modul cum să ducem o viață veselă, fericită și a ajunge până la adânci bătrânețe. Omenirea ține a se perfecționa azi în toate direcțiunile, așa și pe terenul igieniei, care este un punct cardinal din viață. Higiena modernă nu cere dela omenime fapte atât de eroice, ca de pildă cum erau casele Egiptenilor, a căror instalare era de invidiat, ci cere ca agenții recunoscuți ca stricăcioși sănătății să fi delăturați pe ori-ce cale. Un doctor englez contemporan zice, că de nimic nu suferă umanitatea în zilele noastre mai mult, ca de lipsa de respect pentru corpul omului. Partea cea mai mare de oameni — adaugă el — chiar printre clasele mai bine crescute, își petrec viața în cea mai completă ignoranță despre organizațiunea corpului și a legilor lui. Simpatiile active pentru aceea ce'l privește, interesul trebuit la sănătatea precum și la patima sa, îngrijirea amănuntelor ce le produc — toate sunt lăsate în grija medicilor și publicul nu se îngrijește nici de gândul, nici de scopul, nici de modul cum medicii lucrează.

Educațiunea dată în tinerete nu cuprinde în deajuns conștiința corpului — instrucțiune necesară pentru a dirigia viața fizică. Frumsețea formei, această sorginte de plăcere neperitoare, acest mare semn de noblețe — ce trebuie a se continua în trecerea generațiunilor succesive — de parte de a fi arătată ca un obiect de venerațiune, ca scopul stăruințelor statornice, este mai lesne considerată ca o cursă periculoasă, ca o desertațiune ce poate împinge pe oameni din calea virtuții. Forța fizică este — adeseori — desprețuită din partea acelor cari cultivă inteligența și tinerii cari au pasiune spre jocuri și exerciții corporale sunt adesea desprețuiți ca având gusturi vulgare și înjositoare.

Sănătatea corpului, această probă manifestată a unei vieți fizicește virtuoașă, nu este privită ca unul din scopurile principale ale silințelor noastre, nici considerată ca o onoare pentru cel ce o posedă. Din partea celor mai mulți este privită aproape ca un bine datorit providenței sau mai bine părinților — bine la care individul n'are relativ decât o mică parte. Legile sanitare sunt asemenea puțin respectate și înțelese. Pe când violarea unei legi morale implică culpabilitatea cea mai mare și atrage după sine pedepsele cele mai aspre — chiar pedepse eterne — pe atunci violarea unei legi fizice, care desvoaltă patima nu este de fel considerată ca o greșală, ci numai ca o simplă nenorocire. O viață lungă, o viață care ajunge la singurul adevărat frumos și adevărat natural, la cea mai adâncă bătrânețe, astfel de viață nu este de fel luată pentru nobilul scop ce omul trebuie să-l urmărească. Universal material este întreg neglijat, ca și scopul ce'l reprezintă în om. Științele fizice nu sunt studiate decât de câți-va dornici de știință, iar pentru restul oamenilor ele rămân un *ce necunoscut*.

Guvernamentul vieții noastre fizice este tot așa de dificil ca acela al vieții morale. A duce o viață virtuoașă fizicește, este a merita atâta admirațiune, ca și pentru o viață morală virtuoașă. A înălța corpul nostru ca și pe al altora este un scop tot atât de nobil ca și cum ar înălța sufletul. O parte însemnată de oameni într'adevăr cred, că a se ocupa cu cunoașterea baremi în parte a principiilor absolut trebuitoare la îngrijirea corpului în diferitele peripeții ale vieții — este numai o pierdere de timp, pe când adevărată pierdere — nu de timp — ci perde-

rea sințelor iubite nouă, rude, amici, cunoscuți, oameni folositori familiei, patriei lor și uneori chiar umanității — pierdere cumplită — rezultă din *nesocotînța fiziologiei omeniești* și a măsurilor de precauțiune ce trebuiesc luate la timp, îndată ce dintele morții începe a se înfige. Natura omului e astfel făcută, și s'o îngrijești fi păstrezi sănătatea completă, nu și — o *sferămi*.

Din cele până aici desfășurate rezultă, că studiul igieniei joacă un rol însemnat în viața națiunilor civilizate. Bărbați merituosi valorosi își sacrifică viața pentru a arăta omenimii căile ce duc spre limanul fericirii. Cu mult spor s'ar putea lucra în școalele noastre populare și în această privință, făcând cunoscut tinerimii percepțiile igieniei și regulile cari conduc pe om la o viață lungă. Să nu se înțeleagă prin aceasta, că din tinerimea școlară să se scoată oameni specialiști în ale igieniei, ci să se împărtășească copii cu cunoștințe din acel studiu în așa măsură cât pretinde *strictul necesar* pentru viață. Și în adevăr e trist, că în cele mai multe școale de ale noastre nu se pune pond în deajuns pe învățarea acestui studiu, sau că el este *neglijat cu desăvârșire*. Franzezii și Nemții înțelegând mai bine rostul acestui studiu, în școalele lor sătești este luat în planul de instrucțiune învățarea *mai sistematică*, ținând cel puțin 2 oare săptămânal, având în vedere cuvintele lui *Beaconsfield*, că: „*Futerea unei țări atarnă în locul întâi dela desfășurarea fizică a locuitorilor; prin urmare tot ce spre îmbunătățirea sanitară a poporului se face, servește de temelie la mărirea și splendoarea națiunii*“.

N. Hamsea.

Din camerele române. În ședința de Marți a camerei s'au votat cu unanimitate următoarele proiecte de lege: referitor la suspendarea inamovibilității funcționarilor polițienesci, administrativi și didactici; privitor la prelungirea mandatelor consilierilor comunale, județene și ale comisiilor interimare; privitor la modificarea circumscripțiilor comunale, a plășilor, a cercurilor și strămutarea reședințelor comunale, și privitor la deschiderea unui credit de 100,000 lei necesar pentru siguranța publică. De asemenea s'a votat și proiectul de lege prin care: se suprimă legea pentru înființarea taxei de 5 lei pentru asigurarea țăranilor în caz de secetă; suprimarea taxei pe vin; revizuirea recensământului din 1905, în senzul ca proprietatea mică să fie la fel impusă cu cea mare; și pentru autorizarea guvernului de a face, în bugetul din 1907—1908, toate reducerile ce va crede necesare, pentru economie.

Proiectele aceste de legi erau semnate de ministrul de interne I. C. Brătianu, iar raportorul legilor a fost d-nul Tache Ionescu.

În ședința de Marți a senatului s'au votat de asemenea cu unanimitate legile mai sus amintite.

ULTIME STIRI.

București. 28 Martie. Țăranii răsculați din județele Teleorman și Vlașca, cari înaintau spre județul Ilfov cu intențiunea de a veni la București, au fost inconjurați de numeroase trupe. O parte dintre țărani s'au refugiat în pădurea de la Clejani. În județul Ilfov e liniște. În urma atitudinii energice a armatei se crede, că liniștea și ordinea va fi în curând restabilită. Se constată în mod oficial, că partea cea mai mare a țăranilor din Vlașca și Teleorman au fost seduși de câțra instigatori prin cele mai teribile minciuni și absurdități. De pildă: că a murit regele și că regina vrea să împartă moșiile între țărani. Proprietarii și arăndașii se opun însă și pentru aceea țărani trebuie să se răscolească și să-i omoare etc.

București. 28 Martie. D-l general Averescu, ministru de războiu, a lucrat timp de două oare la ministerul de interne, împreună cu ofiterii statului major, cu cari a aranjat planurile după cari trupele trimise în Ilfov, Vlașca, Teleorman și Olt se vor mișca, ca în timp de campanie, pentru potolirea răscoalelor. Potrivit măsurilor luate de d-l ministru de războiu, trupele cari vor întâlni cete de țărani, le vor soma să trimească un singur delegat care să comunice doleanțele lor. În caz când aceste cete de țărani vor încerca

să înainteze în corpore, *trupele vor trage fără nici o altă formalitate*.

București. 28 Martie. O telegramă primită de parchetul general al curții de apel din București, spune că trupele trimise întru întâmpinarea bandei de răsvrațiți, cari devastau satele din Vlașca, au întâmpinat pe aceștia la Crevedia. Țăranii în loc de a se retrage au atacat trupele. Artileria ușoară a primit atunci ordin să tragă asupra răsculaților. *Se afirmă că sunt 600 morți și 400 răniți*. Trupele de cavalerie urmăresc restul răsculaților refugiați în pădure.

București. 28 Martie. D. Ioan Brătianu, ministrul de interne, a invitat eri pe directorii de ziare în cabinetul d-sale dela ministeriu. D-l Brătianu a făcut apel la cei invitați ca, în aceste momente de primejdie pentru țară, toți să-i acorde sprijinul presei, controlând cu rigurozitate știrile ce publică și îndemnând populațiunea la liniște. D-l Brătianu a mai comunicat directorilor de ziare că a revocat ordinul d-lui Cantacuzino, după care se oprise mergerea ziarelor la sate.

București. 28 Martie. Ministrul Dim. A. Sturdza și Ionel Brătianu au făcut eri câte o vizită d-lui Take Ionescu. Ambii miniștri s'au întreținut foarte mult cu fostul ministru de finanțe asupra situației grave din țară și i-au mulțumit încă odată pentru nemărginitul și necondiționatul concurs făgăduit noului guvern.

Caracal. 28 Martie. Sătenii din Popânzelești și Robănești s'au răsculat și au devastat dând foc conacului. A plecat la fața locului procurorul și două escadroane de cavalerie. La Popânzelești, după somatiile procurorului s'a tras foc. *Au căzut 40 morți*.

Buștenari. 28 Martie. O grevă generală a izbucnit la toate societățile de petrol locale. Sonderii cer sporirea salariilor. Greva a izbucnit la Steaua Română. Se crede că o imediată înțelegere se va produce. Lucrătorii au o atitudine demnă. Totuși a sosit încă o companie din regimentul 32, cu efectiv de războiu. Numărul total al soldaților împreună cu cei cari erau deja aci, se urcă la 400.

Iași. 28 Martie. În nordul Moldovei țărani s'au liniștit aproape cu totul. Țăranii au înaintat numeroase petițiuni autorităților, prin cari atrag atențiunea guvernului asupra soartei lor.

Cernăuți. 28 Martie. O parte din evreii refugiați aici, s'au reîntors în Moldova, restabilindu-se liniștea și ordinea.

Bibliografie.

Statul, Biserica și Școala, un capitol din marele op premiat de universitatea din Budapesta: *Drepturile și datorințele familiei, bisericești și statului pe terenul instrucțiunii și educațiunii de Sarmasagh Geza*. Traducere de I. N. Pop. Cu o prefață de Dr. E. Dăianu. protopop. (Cuvânt rostit de protop. Dăianu în sinod. protop. ținut în Novembre 1906 în Cluj) Prețul unui exemplar 1 cor. 50 fl., în România 2 Lei. Tipografia „Carmen“, Cluj.

În editura institutului grafic „Minerva“ din București au apărut:

Nestor Urechii: „In Bucegi“ (Narațiune) Format octav mare pagini 285 prețul 1 cor. 50 plus 20 porto.

Ludovic Dauș: „Doamna Oltea“ (Mama lui Ștefan cel mare) poem dramatic în versuri. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din București în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentația de gală dată cu ocazia jubileului de 400 ani dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 pagini. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: „Rușii și Românii“ o' o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

N. Iorga: „Negotul și meșteșugurile în trecutul românesc“. Prețul cor. 2.50.

Se pot procura și prin tipografia și librăria A. Mureșianu, adăugându-se 20 fl' porto.

În institutul de arte grafice Carol Göbl din București a apărut „*Politica agrară la Români*“ de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala de la Ferăstrău și la seminarul Nifon mitropolitul Format quart mare pe 520 pagini. Prețul 8 coroane plus 30 bani, recomandat mai mult și se poate procura prin tipografia și librăria A. Mureșianu, Brașov.

Fumatul....

Unul dintre obiceiurile cele mai urite, cari au prins rădăcini atât de adânci în toate clasele omenirii este fumatul.

Înainte de descoperirea Americii fumatul era cu totul necunoscut și obiceiul acesta atât de urit și l'a însușit Europa civilizată dela indienii Americii, cari pentru a fi apărați în contra pișcăturilor neplăcute a unor muște țineau în gură co-toare de tabac aprins.

Firește, tăbăcul la început a servit numai ca plantă medicală; folosirea lui la fumat a fost oprită sub pedeapsă de moarte, dar cu timpul legea își pierde valoarea și folosirea tăbăcului la fumat devine un lucru de predilecție de care azi omenirea nu e în stare a se lipsi. — Bogatul cel mai mare și cerșitorul cel mai lipsit, omul matur și băiatul cel mai plâpând, doamna cea mai delicată și țigancă cea mai nebagată în samă deopotrivă își află distracțiunea în folosirea tăbăcului sub forme foarte variate, neocupându-se la urmările dezastruoase ale acestei distracții!

Fumatul atât din punctul de vedere fizic cât și moral și material e foarte stric-oșios.

1. Prin folosirea tăbăcului la fumat omul își cauzează durere de cap, morb de gât, de plămâni și de stomac prin ce fizicul omului slăbește.

2. Omul fumător chiar și în cazul când nu s'a ajuns dezvoltarea fizică și intelectuală să crede cu mult mai matur și astfel își permite lucruri detragătoare moralității.

3. Prin fumat spulberăm în aer comori întregi, Oare, nu ne cuprinde mirarea când cetim statistica direcțiunii monopolă de tabac, care ne arată că din 1 Ianuarie — până în 1 Octombrie a anului expirat în patria noastră s'a consumat tăbăc în valoare de 99.762,623 cor. 56 fileri. Oare nu cu indignare ne cugetăm asupra acestor milioane fumate? Oare, nu ar face o națiune un pas gigantic pe toate terenele folosind aceste milioane spre alte scopuri?

Pentru a pune capăt eventual a stărpi barâm în parte răul cauzat prin fumat, încă în etatea cea mai fragedă a omului să interzicem fumatul cu cea mai mare rigoare. Părinții în familie, învățătorul în școală să aibă ochi de sentinelă și ori-ce suspiciune ce ar duce la aceasta faptă să o îndrepte în mod părintăsc.

Firește, că în cazul acesta porunca e prea puțină a ajunge la rezultat și trebuie să premergem și cu exemplu. Cum-că mulți învățători și părinți chiar prin procedura lor greșită sădesc acest păcat în copiii plâpânzi pot să o adevăresc prin un caz întâmplat cu mine.

În toamna anului 1904, pentru prima oară intru în oficiul de învățător. În acest an ca și ori care începător plin de iluzii pășese pe aceasta carieră, crezând, că și muntele cel mai mare am să-l delătur din cale. Spun elevilor mei legile, cari au să le observe în decursul anului, interzicându-le între altele și fumatul, — eu însă pe lângă toată strictețea cu care am interzis fumatul, în prezența elevilor mei fumam ca un pașe turcesc... Nu peste mult răcindu-mă, capăt un morb de pept, în urma căruia am devenit foarte debil. În acel timp însă fumatul încă nu l'am părăsit, eram fumător pătimaș. Medicul constatându-mi morbul pentru totdeauna îmi interzice fumatul.

După o cură mai îndelungată mă reînsănătoșez. Trupul debilitat începe a mi să întări. Firește, că în acest timp fumatul l'am părăsit cu totul.

În clasa a V a școlii mele aveam un băiat de o construcție foarte debilă, care cu multă atențiune observă fazele prin cari am trecut. — Nu trece mult după reînsănătoșarea mea și unul dintre conșcolarii săi îl denunță, că a fumat. La moment încep interogatorul și băiatul își recunoaște spre a mea mirare păcatul în modul următor:

„Mă rog frumos d-le învățător eu sunt tare slab și am văzut, că și d-ta până

ai fumat ai fost slab, iar acum dacă nu mai fumezi te-ai îngrășat. Am crezut să fumezi și eu un timp și apoi părăsind fumatul, sper, că mă voi îngrășa, după cum eu d-l învățător s'a întâmplat“.

La auzul acestei mărturisiri am rămas uimit, muștrându-mă conștiința, că eu sunt cauza acestui rău, fumând în fața băieților. Am ținut o mică morală școlărilor, iar băiatului, care s'a mărturisit atât de sincer păcatul, i-am iertat greșala.

Astăzi, când nu mai fumez, nu-mi obvin cazuri analoage de judecat și mă bucur, că exemplul în școala mea a prins rădăcini.

Oare, părinții și învățătorii, cari sunt robii acestui obicei, nu să pot feri de ochii ageri ai micilor băieți? Eu sunt ferm convins, că da! În cazul acesta iată cum s'exprimă celebrul pedagog german Niemeyer despre fumat: „Pentru aceea învățătorul cu o însușire bună va fi mai bogat când prin exemplul său va încunjura a escita cugetul în elevii săi asupra acestei distracții urâte, necurate și atât de stricătioase pentru tinerețea plâpândă“.

Oând fumatul nu va fi prins rădăcini în masa celor mici eu cred, că din aceștia nioi în etatea matură, mulți nu vor ajunge a fi robii acestui rău, căci e lucru știut, că fie-care păcat își are baza în tinerețea cea mai fragedă; atunci vom putea căuta la un progres atât pe terenul fizic cât și pe cel moral și material, — făcând prin aceasta un pas gigantic...

Aug. Ocnean.

ECONOMIA

Târgurile de țară.

Dacă ne uităm cu mai multă băgare de samă la ocupațiunile meseriașilor și ale neguțătorilor, vedem că sunt mai bine plătite ca ale economilor. Cauza este, că aceia se știu mai bine ajuta, ca economii.

Îndată ce văd de pildă, că produsele cutărei meserii nu să plătesc cum să cade, să adun în societăți și fac un fel de învoială sau cartel, prin care se înțeleg, ca să nu-și vândă marfa lor mai ieftin, ca pe alte locuri.

Numai economii nu pot face nimic în privința aceasta, deoarece prețul bucatelor lor îl statorosește bursa sau târgul de bucate de prin capitale și orașele mai mari. Și zău n'ar strica, când și economii de pretutindena s'ar putea întruni în asemenia societăți, ca să-și poată statori și ei prețul bucatelor lor. Aceasta ar fi acum cu atât mai de dorit, cu cât în timpul din urmă, s'au scumpit lucrătorii de peste vară într'un mod vădit, în urma emigrării neîntrerupte la America, așa că de multe ori, nu poți căpăta lucrători, nioi chiar pe lângă prețurile cele mai mari.

Dar nu despre prețul bucatelor, ci despre al vitelor ne am propus să vorbim de astă-dată, care încă mai lasă mult de dorit. Mai lasă de dorit, nu atât întru cât privește prețul vitelor, care în timpul din urmă s'a urocat destul de bine, cât mai mult întru cât privește modul vânzării acelor.

Este în deobște cunoscut, că vitele să vând mai cu samă la târgurile de țară, cari sunt o rămășiță a timpurilor trecute, când adecă erau destule pășuni slobode pentru ori și oine, câmpurile sămănate nepăzite așa aspru, încât vânzătorii cu vitele lor puteau merge în dragă voia lor cu zilele și săptămânile peste pășuni, fără a-i întreba cineva „de ce li cojocul“.

Astăzi însă s'au schimbat împrejurările! Nu numai câmpurile cultivate cu bucate sunt foarte aspru păzite, dar chiar și pășunile slobode, așa încât cu deosebire mănarea oilor la târguri sau la pășunat în ciopoare mai mari întâmpină nu numai multe neplăceri și greutăți, dar chiar și oare-cari cheltueli mai mari.

Căile ferate, cari acum brăzdează mai toate ținuturile țării, au înlesnit într'un mod vădit cercetarea târgurilor de țară, atât pentru vânzătorii, cât și pentru

cumpărătorii. Dar cei dintâi nu să prea pot folosi de ele, de o parte din pricina numărului mic de vite, pe care-l mână la târguri, de altă parte din pricina cheltuelilor de drum.

Chiar și măcelarii și neguțătorii mai mari de vite nu prea cercetează târgurile de țară, tot din pricina cheltuelilor de drum, ci mai bine se mulțămesc a-și cumpăra materialul de lipsă pentru tăiat sau transportat din a doua și a treia mână.

În modul acesta s'au scumpit vitele vândute în târgurile de țară într'un mod așa de însemnat, încât orașele mai mari s'au plâns la primăriile lor pentru aceasta scumpete din cale afară a cărnii.

La început să înțelege, că oamenii nu-și prea puteau da sama, că de unde vine aceea scumpete a cărnii, pe când vitele în târguri erau de tot ieftine. Dar după mai multe cercetări s'a putut constata, că chiar trecerea vitelor din târgurile de țară prin atâtea mâni e pricina scumpirei cărnii.

Mai fie-care vânzător a putut vedea la târgurile de țară, că sunt anumiți samsari sau negustori de vite, cari dela o singură vită cumpărată, câștigă uneori dela 30—40 coroane la același târg, iar după ce o duc măcelarului sau neguțătorului său, cu care are daraveri, câștigă uneori și mai mult.

Aceasta este o mare scădere atât pentru vânzătorii, cât și pentru consumătorii de carne ai orașelor. Pentru cei dintâi e o scădere și pagubă, că nu și primește prețul adevărat al vitei vândute, iar pentru cei din urmă e păgubitor, pentru-că ei trebuie să plătească în prețul cărnii cumpărate câștigul câtor-va samsari, cari le-au transportat vitele spre măcelărie.

De aceea e vorba, ca să se curme târgurile de țară și în locul lor, să se înființeze anumite târguri cercuale, în comunele unde șed primpretorii cercuali și veterinarii sau doctorii de vite. În astfel de târguri vor fi îngăduite apoi numai vitele din cercul numit.

Târgurile acestea vor fi apoi cu mult mai bune, ca cele de până acum, de o parte pentru-că vor putea veni la ele în persoană atât măcelarii, cât și neguțătorii mai mari de vite și astfel nu vor mai fi siliți a le cumpăra ca până acum tot din a doua și a treia mână, de altă parte nioi boalele lipicioase nu vor mai putea fi așa ușor lăpitate prin mânatul vitelor, care va trebui să se facă numai pe căile ferate.

Aceasta ar fi tare de dorit, deoarece sunt unele târguri de țară mai ferite, cari n'au mai nioi o însemnătate, nioi pentru vânzătorii și nioi chiar pentru cumpărătorii, ci numai pentru samsari, cari adecă își pot face treburile nejenate în ele.

I. G.

Mulțumire publică.

Cu ocaziunea petrecerii cu dans aranjată de către inteligența română din Deva la 28 Februarie a. c. au încurs următoarele suprasolviri, pentru gimnaziul din Brad:

Dela: I. P. S. S. d-l Ioan Meșian, archiepiscop metr. 20 cor., I. Sa d-l Alexandru Mocsonyi din Birks 10 cor., d-nii George Romanul din Deva 25 cor., Ioan Vulcu din Orăștie 18 cor., Francisco Hosszu Longin din Deva 16 cor., George Popoviciu din Lesnec, Petru Șinca din Batir câte 12 cor., August Herbay din Vețel, Dr. Ioan Pop din Brad, Dr. Gavril Suciuc din Hatzeg, Dionisiu Ardelean din Deva și Romul Curiaș din Kun'ndia câte 10 coroane.

Dr. Virgil Olariu din Deva 9 cor., Dr. Romul Dobo din Orăștie, Dr. Iustin Pop din Deva, câte 8 cor., Dr. Nicolae Motiu, Dr. Alexandru L. Hosszu, Dr. Cornel Popescu din Deva, Dr. Stefan Rozvány din Iia câte 6 cor., Iosif Cotișel din Almașul-mic, Iulius Orbonasiu din Iia, George Cusuta din Romos, Nicodim Ardelean din Săcămașiu, Alexandru Moldovan iun, Steinman Frigyes, Tribun Alășescu din Deva, Petru A. Mihuțiu din Hondol, Dr. Pavel Opriga din Brad și doamna Anetta Șerban din Sântohalm câte 5 cor., N. N. și I. B. din Deva câte 4 cor., Dionisiu Popoviciu din Băcia, M'hail Iubaș

din Vețel, Const. Popoviciu din Cănelul de jos, Victor Pop și Fabiu Bontescu din Hatzeg, Dr. Tiberiu Țișu din Brad câte 3 cor., L. F., N. Gut, George Gila și Dom. Saabó din Deva, Miron Opresan din Got-hața, câte 2 cor., Nicolae Igna, Iulius Codarcia, Alexandru Schuster din Deva, George Guga din Șoimuș, Dr. Ioan Maior, Ioan Jantea din Orăștie, Dr. Stefan Chi-riloviciu din Iia, Lazar Vraoiiu din Dobra și N. N. din Folt câte 1 cor.

Cu totul au încurs din suprasolviri și bilete de intrare 475 cor. din cari de-trăgându-se spesele de 196 cor. au rămas profit curat 280 cor., care sumă s'a transpus la direcțiunea gimnaziului din Brad.

În numele comitetului aranjator, mă simt plăcut îndemnat a aduce tuturor P. T. suprasolvenți sincerile mulțămite.

Dionisiu Ardelean.

MULTE ȘI DE TOATE

Lupoasca capitolină.

La capitolul din Roma într'o grădiniță, lângă fațada mare, se întreține urmând un vechiu obicei, o lupoică în amintirea legendei lui Romulus și Remus. Alături de lupoică se află într'o colivie un frumos vultur, simbolul anticei măriri a Romei și a dominațiunii sale universale, vultur ce e și el un obiect de venerațiune a publicului.

Ei bine, aceste animale, spre a zice așa sacre, au încetat de a viețui, unul după altul într'un interval de câteva ore. Consiliul municipal al Romei a făcut acum un urgent apel, locuitorilor regiunilor Apenine, pentru ca aceștia să-i procure o nouă lupoică în timpul cel mai scurt. Cât despre vacanța lăsată de vulturul Capitolin trebuie să mai așteptăm. Acești vulturi nu se găsesc așa de ușor.

Clubul femeilor tăente.

În orașul Ansonia (din America) s'a format o societate a femeilor cari și-au pus în gând să vorbească tare puțin și precis și numai când sunt întrebate, încolo să tacă. Te miri că s'a putut înființa un astfel de club, compus numai din femei măritate, doamne culte și elegante. Bărbații acestor femei sunt medici, advocați, ingineri, judecători, politici și funcționari înalți, cari s'au învoit cu mare plăcere ca femeile să intre în acest club, căci chiar în cultivarea tăcerii solemne văd asigurată pacea casnică.

Unele din regulile clubului sunt: nioi o vorbă și conversație de prisos; la întrebări femeia să răspundă mai bine cu un suris mult grăitor decât cu vorba și dacă trebuie totuși să vorbească, să se exprime în propozițiuni cât de scurte și în cuvinte cât de puține. Clubul cucerește teren. S'a înființat o filială și în New-York, unde chiar și neveste de milionari au intrat în club.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branicea

Pentru Emulsiunea lui Scott

dacă cheltuești parale, faci un lucru ouminte, căci sănătatea deplină valorează mai mult decât averi. Emulsiunea lui Scott conține cea mai bună untură de pește norvegiană, care se poate închi-pui, și numai această calitate se folosește la prepararea emulsiunii lui Scott, care e basată pe rezultatele unor experiențe și studii îndelungate de 30 ani. Productul acesta e de un efect extraordinar și înregistrează succese rapide, când e vorba de a combate o boală sau de a șterge urmările ei. Cu untura de pește de toate zilele nu se poate ajunge nici pe departe rezultate ca prin emulsiunea lui Scott.

Pescarul cu batogul cel mare est- semnul de garanție al procedurii veritabile a lui Scott.

Emulsiunea lui Scott se capătă în toate farmaciile. Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 b

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori care econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta să urcă valoarea — adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouă gâinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă — sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbina pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii toamna și iarna întreagă, până la deplină dezvoltare a primăverii, suferă mai mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți percii și vitele în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea, fie-care econom să întrebuințeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fileri.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueruri. Cine voeste a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiu de prune, de drojde, de sliboviț, de rachiu de bucate și borovița.

Thea foarte ieftină și bună. 1 pachet 20 fileri.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zăchar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Toate acestea să capătă la

CORNEL DEMETER, apotecar în Orăștie. (Szászváros)
lângă bisericile evang. reformate. (2777.1-5.)

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

SIBIU, Strada Cîsnădiei nr. 5.

Fondată la 1868.

Edificiile proprii.

Primesce în condițiuni favorabile:
asigurări contra focului și exploziunilor,
asigurări de viață și de rente viagere,
asigurări contra furtului prin spargere,
asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

AVIS!

Aduc la cunoștința On. birtași precum și On. public din Brașov, că **am luat asupra-mi**

BERĂRIA

firmei: **JOHAN HABERMANN** moștenitori din Sibiu, și voiu continua afacerile sub firma protocolată la tribunalul comercial: **RUDOLF HABERMANN.**

Totodată aduc la cunoștință, că în urma cererii din partea mai multor birtași din loc am deschis

Un deposit de bere în drumul gărei Nr. 28

în casa proprie, pentru Brașov și împrejurime. Conducerea acestui deposit am încredințat-o D-lui **Julius Thiess.** De vânzare să afiă bere deschisă, bere neagră și berea de maltă dublă (Bere Bock) foarte apreciată de public.

Apelând la sprijinul On. public asigurerez înainte pe On. mușterii că îi voiu servi cu promptitate.

Cu toată stima

Rudolf Habermann,
proprietar de berărie în Sibiu.

(2791.1-8.)

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depon de **monumente** și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vînet, pentru **copii**, precum și cioșlii.

Comande întregi se eșecută **prompt și ieftin**, i a u asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

19-*

Mare asortiment de stofe indigene și din străinătate!

P. T.

Îmi iau voia a aduce la cunoștința On. public din oraș și împrejurime că am deschis un

Deposit de postavuri

în legătură cu un modern

Atelier de croitorie

în Piața din loc, Strada Vămii Nr. 21.

Cu stofe de modă indigene, precum și cu stofe veritabile englezești, scoțiene și franțuzești sunt bogat asortat, încât pot corăspunde tuturor dorințelor.

Atelierul meu de croitorie stă sub conducerea unui specialist în croit; care a lucrat în capitalele principale, așa că iau garanția deplină pentru ireproșabilă croitură.

Apelând la sprijinul întreprinderii mele, asigur serviciul cel mai culant și prompt

Cu toată stima

JOSIF LISCHKA.

Noutăți în stofe de costume și pardesiuri.

În 6 zile

la

AMERICA.

Transport de persoane

în

TOATE PĂTURILE DIN LUME.

Cereți clarificări și îndrumări.

E de ajuns carte posta'ă.

Răspundem românește.

FALK et Comp.

Secția românească.

Hamburg.

Strada Raboisen Nr. 30.

Giletce de fantasie englezești și franțuzești.

Prețuri ieftine și serviciu prompt.

Gazeta „Transilvaniei“ cu numărul 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tu tungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.